

پیش بینی ناپذیر و متناقض

درباره رفتارها و گفتارهای دونالد ترامپ در ۱۰۰ روز اول ریاست جمهوری دوم

اکبر مختاری

کارشناس ارشد روابط بین الملل

«اگر من رئیس جمهور شوم طی ۲۴ ساعت، جنگ اوکراین را پایان می‌دهم»؛ این سخن مهم دونالد ترامپ در کمپین انتخاباتی‌اش برای دومین دوره ریاست جمهوری بود. بااین حال، صد روز از ریاست جمهوری ترامپ گذشته و هنوز دستاورد جدی در سیاست خارجی او مشاهده نشده است. از آتش بس موقت غزه که توسط نتانیاهو و با تأخیر در آزادسازی گروگان‌های اسرائیلی به شکست انجامید تا نامه دونالد ترامپ به رهبر ایران. هیچ‌یک به خروجی مدنظر ختم نشده است. اگر سروصدای جی.دی. ونس و رُلنسکی در کاخ سفید و صبر و نظاره پوتین نشان داد که توافق نهایی پایان جنگ اوکراین به مانند خرید و فروش هتل در ۲۴ ساعت نیست؛ مذاکرات پیاپی با ایران و احتمال توافقی جهت جلوگیری کامل از دسترسی ایران به سلاح هسته‌ای شاید بتواند دستاوردی کوچک برای دونالد ترامپ ایجاد کند. مذاکرات میان دیپلمات‌های ایران و نمایندگان ترامپ در مسقط و رم نشان از آن دارد که فرض شکل‌گیری توافقی حتی موقت، احتمالاً تفاوت معنادار و بسیار متفاوتی با برجام ندارد و فروش چنین توافقی به سنای آمریکا و حامیان اسرائیلی ترامپ سخت و دشوار می‌نماید. در داخل آمریکا شعار مقابله جدی با مهاجران غیرقانونی تا حدودی موفق بوده است؛ ولی گستره این مقابله تعداد بسیاری از شهروندان با اقامت قانونی در آمریکا را هم در بر گرفته است. از تصمیم برای سخت کردن ویزا برای ورود دوباره آمریکایی‌های دوتابعیتی تا سخت‌گیری جهت ورود دانشجویان خارجی همه بخشی از سیاست‌های ترامپ در صد روز اول دور دوم ریاست جمهوری او بوده است. تنها جایی

که رای دهندگان به ترامپ را از او راضی کرده؛ شدت برخورد با مهاجرین غیرقانونی بوده است. اما در برابرش تعریف بسیط از چنین قانونی به دانشجویان منتقد سیاست‌های اسرائیل در غزه بر نگرانی‌ها از بسته‌تر شدن فضای آزاد سیاسی داخل ایالات متحده افزوده است.

در بُعد اقتصادی، راهبرد «آمریکا را دوباره بزرگ کنیم» (MAGA) و سیاست «اول آمریکا» سبب بستن تعرفه‌های پرشدت به کشورهای متعددی بوده است؛ کشورهایی که حتی نام اسرائیل هم در آن دیده می‌شود. سیاست‌های تعرفه‌ای دونالد ترامپ هم فاقد پایداری لازم در صد روز اول زمامداری وی بوده است. ازیک‌سو، رئیس جمهور فعلی آمریکا از تعرفه پرشدت بر بیش از هفتاد کشور سخن می‌گوید و از سوی دیگر، با افزایش صدای انتقادات به غیر از تعرفه بر چین، برای بقیه کشورها آنها را به مدت نود روز به تعلیق درمی‌آورد. سیاست تعرفه‌ای دونالد ترامپ چنان نقد کارشناسان را برانگیخت که حتی یکی از حامیان ثروتمند وی، ایلان ماسک را بر آن داشت که در یک گفت‌وگوی مستقیم تلفنی از چنین سیاستی ابراز ناراحتی کند. در بخش اقتصادی طی صد روز اخیر سه بار بورس ایالات متحده به دلیل سیاست‌های تعرفه‌ای ترامپ ریزش پرشدت را طی کرده است. این درحالی است که طی دوره چهارساله اول ترامپ تنها به دلیل کرونا یک ریزش پرشدت و همه گیر در آمارهای مربوط به قیمت‌های سهام دیده شد.

صد روز اول صدارت ترامپ در دور دوم را باید از صد روز دوره اول ریاست جمهوری او ضعیف‌تر دانست. تصمیمات ترامپ در دور دوم با نوعی پریشانی و بی‌ثباتی و پیش‌بینی ناپذیری همراه بوده است؛ تصمیماتی که شاید بتوان بخشی از آن را به دلیل ضعیف‌تر بودن کابینه دور دوم ریاست جمهوری او نسبت به دور اول دانست؛ همان کابینه‌ای که زمانی ژنرال متیس باتجربه در پست وزیر دفاع بود و حالا میناسالی کم‌تجربه در امر مدیریت جنگ و با نگرانی مداخله گرایانه و استثنایی معاون رئیس جمهور ترامپ، جی.دی. ونس، توانست وارد پنتاگون شود.

استیضاح وزیر راه و فلسفه اختیار و مسئولیت

ابراهیم ایوبی

وکیل دادگستری

بعد از فاجعه انفجار در بندرعباس، زمزمه استیضاح وزیر راه و شهرسازی بالا گرفت و سرانجام روز چهارشنبه، محمدمنان رئیسی، عضو کمیسیون عمران مجلس با اعلام ثبت استیضاح با بیش از چهل امضا در سامانه مجلس، محورهای استیضاح را این گونه عنوان کرد: «انفعال و اهمال در سازمان بنادر، بستن سامانه ثبت نام مسکن و محروم کردن مردم از حقوق قانونی خود، عدم انجام تکالیف قانونی متناسب با قانون جوانی جمعیت، عملکرد بسیار ضعیف وزارتخانه در اجرای قوانین تنظیم کننده بازار مسکن، روزمرگی و وضعیت فرنج در حوزه حمل و نقل، سردرگمی و بی‌برنامگی مفرط در عزل و نصب‌های مکرر، قانون شکنی‌های مکرر، عدم تسلط فنی و ناآگاهی از وقایع مهم وزارتخانه،» با این حال، به نظر می‌رسد انفجار بندر علت اصلی وزمینه‌ساز این حرکت برخی نمایندگان باشد.

با تصویب «قانون تشکیل وزارت راه و شهرسازی» در ۳۱ خرداد ۱۳۹۰، این وزارتخانه از ادغام دو وزارتخانه مسکن و شهرسازی و راه و ترابری تشکیل گردید. نکته مهم اینکه خلاف قوانین مشابه در تشکیل وزارتخانه‌ها، شرح وظایف و اختیارات به دولت سپرده شده است؛ در ماده ۳ این قانون می‌خوانیم: «وظایف و اختیارات وزارت راه و شهرسازی با توجه به قوانین برنامه پنج‌ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران، اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی و مدیریت خدمات کشوری در کارگروهی متشکل از وزیر راه و شهرسازی و معاونین برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی، توسعه مدیریت و سرمایه انسانی، امور حقوقی و امور مجلس رئیس جمهور، تنقیح و پس از تصویب هیئت وزیران حداکثر سه ماه پس از ابلاغ این قانون به مجلس شورای اسلامی تقدیم می‌گردد.»

وزارت راه و شهرسازی در دوران پس از انقلاب اسلامی، مسیر پرفراز و فرودی را پشت سر گذاشته که شاید کم‌نظیر باشد. این وزارتخانه (البته ترکیب دو وزارتخانه) از سال ۱۳۵۸ تا ۱۴۰۴ تعداد ۲۶ وزیر یا سرپرست به خود دیده، همچنین برای وزراری راه، رویدادهای شگفت‌انگیزی رخ داده است؛ از فوت رستم قاسمی اولین وزیر دولت ابراهیم رئیسی گرفته تا اسارت

پنج‌شنبه پر حاشیه پیشامذاکراتی در دوسوی اقیانوس

تعویق مبهم، تغییر مهم

رضا رئیسی

روزنامه‌نگار و تحلیلگر سیاسی

حوالی شامگاه پنج‌شنبه، پس از شایعات جسته و گریخته، بالاخره وزیر خارجه عمان به‌عنوان میانجی و مسئول برگزاری مذاکرات هسته‌ای میان ایران و آمریکا، در حساب کاربری شبکه ایکس خود، از تعویق مذاکرات هسته‌ای در دور چهارم، که قرار بود امروز شنبه به میزبانی مسقط برگزار شود، خبر داد. با اعلام رسمی خبر تعویق مذاکرات روتین میان ایران و آمریکا که هر شنبه میان دو طرف طی یک‌ماه اخیر برگزار شده بود، موجی از واکنش‌ها و شایعات رسانه‌ای به‌خصوص از سوی طیف‌های منتقد مذاکرات طنین‌انداز شد و مشغول فضا‌سازی در خصوص به بن‌بست رسیدن مذاکرات شدند تا جایی که حتی در همان ساعت شامگاه روز تعطیل مدعی افزایش قیمت دلار در بازار بسته تهران شدند. ساعاتی از پست البوسعیدی نگذشته بود که عباس عراقچی، ابتکار عمل رسانه‌ای را در دست گرفت و بلافاصله در همان شبکه اجتماعی ایکس، ترمز شایعه‌سازان را کشید و نوشت: «ما به همراه طرف‌های عمانی و آمریکایی، تصمیم گرفتیم دور چهارم مذاکرات را به دلایل تدارکاتی و فنی به تعویق بیندازیم.» عراقچی ضمن اشاره به اینکه تعویق مذاکرات دلایل فنی داشته و با اجماع و اتفاق نظر طرفین انجام پذیرفته، در ادامه هم نوشت: «از طرف ایران، هیچ تغییری در عزم ما برای دستیابی به یک راه‌حل مذاکراتی ایجاد نشده است.» این اظهارنظر رسمی عراقچی مبنی بر اینکه از سوی طرف ایرانی هیچ مشکلی در زمینه ادامه روند دیپلماسی وجود ندارد، بدان معنی و مفهوم بود که اگر طرف آمریکایی و تئدروهای ضد‌مذاکراتی در آن سوی اقیانوس بخواهند از این فعل و انفعال غیر مترقبه بهره‌برداری سیاسی کنند و توپ را به زمین ایران بفرستند و افکار عمومی را به انحراف ببرند، امکان و بستر

عبدالرضا فرجی‌راد استاد ژئوپلیتیک:

سیاست مذاکراتی آمریکا در حال تغییر است

وجود دارد تا ویتکاف این جایگاه را قبول کند که هنوز قبول نکرده است.»

او تأکید کرد: «به نظرم مشورت‌های سیاسی در این دور از مذاکرات برای طرف آمریکایی خیلی مهم بوده است. سیاست‌های آمریکایی‌ها در حال تغییر است. با حرف‌هایی که رویو طی دو روز قبل راجع به موضوع غنی‌سازی و بازرسی از سایت‌های ایران گفت، به نظر می‌رسد که سیاست‌هایشان نسبت به ادوار پیشین مذاکرات تغییر کرده است. وقتی فردی در این جایگاه موضوع مذکور را مطرح کند، معنی دارد و باید روی آن تعمق کرد. طرف ایرانی هم باید این مواضع را جدی بگیرد و مشورت‌های لازم را داشته باشد.»

فرجی‌راد درباره انتقادات به مواضع رافائل گروسی نیز گفت:

امیرعلی ابوالفتح تحلیلگر مسائل آمریکا:

والتر و رویو فرقی ندارند

که مواضعش همچنان سرسختانه است. حرف‌هایی زد که با مسائل مطرح در مذاکرات مطابقت زیادی نداشت. به‌خصوص این که وارد بحث غنی‌سازی شد و این که ایران اورانیوم مورد نیاز خود را وارد کند. تا جایی که می‌دانیم، حداقل تا دور سوم مذاکرات این موضوع مطرح نبوده است. بحث‌های مربوط به غنی‌سازی و موشکی چیزی نیست که قبلاً مطرح شده باشد و تفاوت معناداری محسوب می‌شود.»

این کارشناس مطالعات آمریکای درباره دو اظهارنظر اخیر رویو درباره غنی‌سازی و بازرسی از تأسیسات گفت: «جمهوری اسلامی اصرار دارد که حتماً غنی‌سازی داخل کشور انجام شود. اما حجم و میزان آن چیزی است که می‌شود درباره‌اش گفت‌وگو کرد. اما ایران بر اصل غنی‌سازی اصرار دارد و پافشاری

امیرعلی ابوالفتح، کارشناس حوزه آمریکا درباره تغییرات در کاخ سفید و تأثیر آن بر موضوع ایران، به هم می‌پیم گفت: تأثیرش را زمانی می‌بینیم که با مواضع اتخاذ شده از سوی آمریکایی‌ها روبه‌رو شویم. این جابجایی یعنی رفتن مایک والتز و جایگزینی او با مارکو رویو، تغییری در آن تفکر ضدیر جامی ایجاد نمی‌کند. والتز به اندازه کافی ضدیر جام بود و رویو هم در همان طیف قرار می‌گیرد. اگر ویتکاف این مسئولیت را بر عهده می‌گیرد -

چون گفته می‌شد که صحبت‌هایی برای انتصاب او شده است - وضعیت خیلی فرق می‌کرد. چراکه ویتکاف تعلق به جریان نئوکان‌ها ندارد و حضورش اثرگذار می‌شد.»

او تأکید کرد: «نگاهی به مواضع رویو به عنوان وزیر خارجه و مشاور امنیت ملی در همین دور روز بینادازیم می‌بینیم